

6. BÖLÜM

ÇİZGİ FİLMLERİN EĞİTİCİ ROLÜ ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME: AKSARAY ÖRNEĞİ¹⁵

Fadime ŞİMŞEK İŞLİYEN¹⁶
Mustafa İŞLİYEN¹⁷

► Giriş

Çocuklar için televizyonu cazip kılan en önemli içeriklerin başında şüphesiz çizgi filmler gelmektedir. Bu sebeple günümüzde çizgi film karakterleri ekranları aşarak her yerde karşımıza çıkmaktadır. Çizgi karakterleri kimi zaman bir oyuncak olarak mağazalarda, kimi zaman çocuk giysilerinin, çocuk diş macunlarının ya da çocuklar için özel olarak tasarlanan su ambalajlarının üzerinde kimi zamansa bir okul çantası, defter ya da kalem olarak okul ürünlerinin satıldığı reyonlarda görmek mümkündür. Dahası günümüz çocuklarının artık çizgi filmlerle yatıp çizgi filmlerle kalktığı gerçeğini ebeveynlere hatırlatmak istercesine, çocuklar için tasarlanan nevresim takımlarında dahi çizgi film karakterleri kullanılmaktadır. Öyle ki okulların duvarları, çocuk doktorlarının odaları bile çizgi karakterlerin boy gösterdiği resimlerle dekore edilmeye başlanmıştır. Gündelik hayata ilişkin sadece bu birkaç örnek bile, çizgi filmlerin çocukların hayatını nedenli kuşattığını göstermek için yeterlidir. Dolayısıyla onları ar-

¹⁵ Bu çalışma, 26-28 Ekim 2017 tarihlerinde Aksaray'da düzenlenen II Uluslararası Aksaray Sempozyumu'nda aynı adla özet bildiri olarak sunulmuştur.

¹⁶ Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, fsmsekisleyen@aksaray.edu.tr

¹⁷ Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, mustafaisliyen@aksaray.edu.tr

nusu durumu açık şekilde ortaya koymaktadır. Araştırmada çocukların ekran karşısında geçirdiği zaman ile ebeveynlerin ekran karşısında geçirdiği zaman arasında güçlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Goodwin, 2018: 235). Bu anlamda çocukların sağlıklı televizyon izleme alışkanlıkları aileden öğrenilen bir davranıştır diyebiliriz.

Çalışmada elde edilen bulgular, yerli çizgi film yapımcılarının çocukların dil öğrenimi noktasında çizgi filmlerden etkilendikleri gerçeğini göz önünde bulundurmasının ebeveynler tarafından oldukça önemsendiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla dil kullanımı noktasında karmaşık cümlelerden ve argo ifadelerden kaçınılmalı; doğru ve sade bir dil tercih edilmelidir.

► KAYNAKÇA

- Aamodt, Sandra ve Wang, Samuel (2018). Çocuğunuzun Beynine Hoş Geldiniz, Çev: Cem Duran, İstanbul: İndigo Kitap.
- American Academy of Pediatrics (2001). Children, Adolescents, and Television Pediatrics; Committee on Public Education, 107(2), 423-426. Erişim adresi: <http://pediatrics.aappublications.org/content/107/2/423>
- Anderson, Daniel R. (2013). Çocuklar ve Medya: Bilişsel Gelişim ve Eğitim, (P. Şengözer Şiraz, Çev.), H. Yavuzer ve M. R. Şirin (Yay. haz.) 1. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi, Bildiriler Kitabı (s. 77-90, Cilt 2) içinde, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Buffington, P. W. (2005). Anne Babalar İçin Çocuk Yetiştirmede Psikolojik Taktikler, (T. Gezer, Çev.), İstanbul: Yakamoz Kitap/Sonsuz Kitap.
- Cebeci, Suat ve Demir, Recep (2018). 4-6 Yaş Grubu Çocukların Çizgi Filmlerden Etkilenme Durumları, The Journal of Academic Social Science Studies, No: 67., p. 291-306.
- Çamlıbel İrkin, Ayça (2012). Çocukların Gelişim Süreci ve Televizyonun Etkileri, Ankara: Yayınlanmamış RTÜK Uzmanlık Tezi.
- Eraslan, K. (kişisel iletişim 5 Temmuz 2018).
- Ergül, Hakan, Gökalp, Emre, Cangöz, İncilay (2012). "Medya Ne ki... Her Şey Yalan!" Kent Yoksullarının Günlük Yaşamında Medya, İstanbul: İletişim Yayınları.

- Goodwin, Kristy (2018). Dijital Dünyada Çocuk Büyütmek, (T. Er Çev.), İstanbul: Aganta Kitap.
- Güler, Deniz A. (2013) Soyutun Somutlaştırılması: Çizgi Filmlerin Kültürel İşlevleri. H. Yavuzer ve M. R. Şirin (Haz.), 1. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi, Bildiriler Kitabı, (s. 207-216, Cilt 1) içinde. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Işık, Metin (2008). Çocuk, Televizyon ve Eğitim, Medya ve Çocuk Rehberi, Ed: Yasemin Giritli İnceoğlu ve Nurdan Akner, Konya: Eğitim Kitabevi.
- İnan, Taşkın (2016). Çizgi Filmlerin Okul Öncesi Çocuklarının Problem Davranışlarına Etkisi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt 9., S. 43., ss. 1432-1445.
- Köylü, Mustafa (2004). Ölüm Olayının Çocuklar Üzerine Etkisi ve 'Ölüm Eğitimi', Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 17, 2. ss. 95-120.
- Lemish, Dafna ve Kolucki, Barbara (2013). Medya ve Erken Dönem Çocukluk Gelişimi/ "Çocuklarla İletişim: Yetiştirme, İlham Verme, Harekete Geçirme, Eğitime ve İyileştirme İlke ve Uygulamaları", (Ş. Yeğin, Çev.). H. Yavuzer ve M. R. Şirin (Haz.), 1. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi, Bildiriler Kitabı (s.13-34, Cilt 2) içinde. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Linebarger Deborah L. &Walker, Dale (2005) Infants' and Toddlers' Television Viewing and Language Outcomes, American Behavioral Scientist, Vol. 46 No. X, p. 1-22.
- Öktem, Ferhunde, Sayıl, Melike ve Çelenk Özen, Sevilay (2006). Akıllı İşaretler Sınıflandırma Sistemi, <https://www.rtuk.gov.tr/assets/icerik/Yayinci/Kodlama%20Rehberi/4-bolum-kodlayici-egitim-kitap-cigi.doc> Erişim tarihi: 20.06.2019.
- Öztürk, Hüseyin E. (2012). Kişilik Gelişimi Açısından Çocuk ve Televizyon, İstanbul: Nar Yayınları.
- Pembecioğlu, Nilüfer (2013). TRT Çocuk/Çocuklar İçin Eğitim Hedeflerinin Eğlenceli İçeriğe Dönüşmesi Sürecinin Araştırılması. H. Yavuzer ve M. R. Şirin (Haz.), 1. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi, Bildiriler Kitabı (s. 473-511, Cilt 1) içinde. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Piotrowski, Jessica Taylor, Vossen, Helen G. M., Valkenburg, Patti M. (2013). Medya ve Çocuk Gelişimi, (Ayşe Aksakal Çev.), H. Yavuzer ve Mustafa Ruhi Şirin (Yay. haz.), 1. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi, Bildiriler Kitabı (s. 49-76, Cilt 2) içinde, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

- Postman, Neil (1994). *Televizyon Öldüren Eğlence/Gösteri Çağında Kamusal Söylem*, (O. Akınhay, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- RTÜK (2013). *Türkiye’de Çocukların Medya Kullanma Alışkanlıklarının Araştırılması*, İstanbul: Bizim Matbaa.
- Sanders, Barry (2010). *Öküzün A’sı Elektronik Çağda Yazılı Kültürün Çöküşü ve Şiddetin Yükselişi*, (Ş. Tahir, Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Schmidt, Marie E. and Anderson Daniel R. (2007). *The Impact of Television on Cognitive Development and Educational Achievement*, N. Pecora, J. P. Murray, E. A. Wartella, (Ed). *Children and Television/Fifty Years of Research*, Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers.
- Şeker, N. Tülay ve Balcı, Emre V. (2013). *Yeni Türk Çocuk Dizi Fenomeni «Pepee» Çizgi Dizisinin Alımlama Analizi*, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Sayı: 33, ss. 243-263.
- Şirin, Mustafa R. (2015). *Televizyon Çocuk ve Aile/Yeni Çocukluğun Medya Sarmalı*, İstanbul: İz Yayıncılık.
- Taş Alicenap, Çiğdem (2015). *Kültürel Mirasın Çizgi Film Senaryolarında Kullanılması*, Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi, 37, s. 11-26.
- Temizkan, Mehmet ve Atasoy, Arzu (2016). *Söz Varlığının Gelişimi Açısından Çizgi Filmler Üzerine Bir Değerlendirme (TRT Çocuk ve Minika Çocuk Örneği)*, Milli Eğitim, S. 210., ss. 577-599.
- Wright, John C., Huston, Aletha C., Scantlin, Ronda, & Kotler, Jennifer (2001). *The Early Window Project: Sesame Street Prepares Children for School*. In S.M. Fisch & R.T. Truglio (Eds.), “G” is for Growing: Thirty Years of Research on Children and Sesame Street (pp. 97-114). Mahwah, NJ: Erlbaum.